

Årsredovisning 2023

Tertial 3 2023

Gemensam överförmyndarnämnd

1 Nämndens ansvarsområde

Överförmyndaren är en kommunal tillsynsmyndighet vars uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare samt kontrollera att de fullgör sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Genom sin tillsyn skall överförmyndaren motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom eller annan orsak har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Överförmyndaren ska utöva tillsyn över ställföreträdarens hela uppdrag, och säkerställa att ställföreträdaren får tillgång till den utbildning som fordras för att kunna fullfölja uppdraget.

Överförmyndaren har därtill också ansvar för att rekrytera lämpliga ställföreträdare.

2 Verksamheten

2.1 Nämndsordförande har ordet

Under 2023 har verksamheten genomfört tillsynsmomentet som avser granskning av årsredovisningshandlingar med mycket gott resultat.

Gemensamma överförmyndarnämndens arbete har uppmärksammats av andra kommuner i landet och kontoret har fått bistå andra överförmyndarverksamheter inom såväl granskning som rekrytering av ställföreträdare.

Det är glädjande för nämnden att verksamhetens arbete uppmärksammas nationellt.

De nämnduppdrag som är givna verksamheten för året har avslutats till stor del medan arbetet med att säkerställa säker handläggning av personer med skyddade personuppgifter är fortsatt under utveckling.

Digitaliseringen av en i grunden analog och papperstyngd verksamhet går snabbt framåt och kommer att vara avgörande när överförmyndarverksamheten flyttar in i nya kommunhuset under januari 2024.

/ Sara Bengtlars Gemensamma överförmyndarnämndens ordförande

2.2 Viktiga händelser under året

Högsta domstolen har i mål Ö 5698-21 (20220701) gett vägledning när det gäller förutsättningarna för att förordna en god man för en person som anser sig behöva hjälp med att klara sig i samhället. Målet handlar om vilka förhållanden hos en hjälpbehövande som ska föreligga för att ett godmanskap ska kunna anordnas.

Godmanskap och förvaltarskap får endast anordnas när en persons behov av hjälp har orsakats av sådant/sådana tillstånd som räknas upp i paragrafen 11:4 FB. För att ett godmanskap ska komma i fråga krävs att den enskildes förmåga att ta initiativ eller fatta beslut är nedsatt så att hen får det **särskilt svårt** att sköta sina egna juridiska, ekonomiska eller personliga angelägenheter (jfr NJA 2018 s. 825 p. 6). Detta kan också beskrivas så att den **enskildes kognitiva förmåga ska vara nedsatt**. Det finns således ett krav på orsakssamband (kausalitet) för att ett godmanskap eller förvaltarskap ska kunna anordnas.

En enskild kan ha hjälpbehov av skilda slag. Lagstiftningen om gode män vilar på tanken att sådana hjälpbehov enbart *i vissa fall* ska tillgodoses genom godmanskap; i övriga fall får hjälpbehoven tillgodoses på andra sätt, till exempel genom åtgärder på sociallagstiftningens område.

Domen klargör att praktiska svårigheter inte står i förgrunden. Sådana behov får mötas på annat sätt genom privata eller samhälleliga insatser.

Kontentan av förtydligandet från högsta domstolen är att överförmyndaren, i sin handläggning, i större utsträckning än tidigare kan avstyrka godmanskap där de medicinska rekvisiten inte är uppfyllda och kausalitet saknas. Detta påverkar Social- och arbetsmarknadsförvaltningen i högre grad än tidigare då medborgare med hjälpbehov fortsatt kommer att behöva hjälp, dock genom socialtjänstens försorg.

2.3 Framtidsutveckling

År 2017 instiftades den nya lagen om Framtidsfullmakt (2017:310) (LFF) med följande syfte: *Framtidsfullmakter utgör ett alternativ till ordningen med god man och förvaltare och ett komplement till vanliga fullmakter. Framtidsfullmakter stärker enskildas självbestämmande genom att förbättra möjligheterna att planera framtiden och behålla kontrollen över frågor som är av stor betydelse för dem.*

Under T1 har Överförmyndaren märkt av en ökning av ärenden relaterade till LFF, dels i ärenden som avser en framtidsfullmakt som misstänks missbrukas. Överförmyndaren har ingen direkt tillsyn över hur framtidsfullmakter används, men om det finns misstanke om missbruk kan överförmyndaren begära att fullmaktshavaren lämnar redovisningar och upplysningar. Om utredningen visar att fullmakten har missbrukats kan vi förbjuda att fullmakten används helt eller delvis. Dessa utredningar börjar Överförmyndaren nu se en ökning av.

Under T1 har Lantmäteriet presenterat sin tolkning av LFF. Lantmäteriets tolkning som följer: *Fullmaktshavaren har inte rätt att företräda fullmaktsgivaren i en fråga där fullmaktshavaren själv, hens make, sambo, barn eller någon som fullmaktshavaren företräder (den så kallade jävskretsen) är motpart eller av någon annan anledning kan ha motstridiga intressen. Effekten av att fullmaktshavaren är jävig är att handlingen blir ogiltig. Jävsregeln syftar till att ge ett förstärkt skydd för fullmaktsgivares intressen.*

Lantmäteriets tolkning av LFF har medfört att en ny typ av ärenden som ska handläggas av Överförmyndaren ökat markant, förordnande av tillfällig god man vid jäv enligt LFF 2017:310, det vill säga förordnande av god man utifrån en helt ny lagstiftning vi på överförmyndaren inte hanterat tidigare. Sannolikt kommer detta att medföra en ökad arbetsbelastning på personalen framgent då vi inte kan bedöma omfattningen av arbetsuppgiften ännu.

3 Mål och uppdrag

Nämnd

Uppdrag	Kommentar
 Säkerställa trygg handläggning av ärenden där personer med skyddade personuppgifter förekommer	<p>Medarbetare som ansvarar för framtagning av rutin för handläggning av akter som innefattar personer med sekretess är utsedd. Rutin som säkerställer trygg handläggning har ej färdigställts under 2023 utan kommer att fortgå under 2024. Funktionen i vårt verksamhetssystemet där ärendena kommer att handläggas är försenad och under utveckling och förväntas färdigställas under våren 2024.</p>
 Digitalisera akter avseende omyndiga	<p>Digitalisering av akter i sin helhet har genomförts för Östersund, Åre, Ragunda och Krokoms kommuner.</p>
 Säkerställa likvärdiga arvoden	<p>Under T3 har nämnden utvärderat utfallet av uppdraget att säkerställa likvärdiga arvoden till ställföreträdarna. Inför arvoderingsåret 2023 omarbetades redogörelseblanketten av vilken arvodets storlek bestäms. Matris för att säkerställa en likvärdig bedömning av redogörelsen har tagits fram och implementerats i arvoderingsprocessen.</p> <p>Utfallet efter utvärderingen visade att mer likvärdig bedömning av det arbete som lagts ner i respektive ställföreträdarskap skett och att arvodets storlek därmed bedömts på samma grunder oberoende av handläggare.</p>

4 Nyckeltal och verksamhetsutveckling

Kommentar	
<p>Utfall (%)</p> <p>2019 2020 2021 2022 2023</p> <p>Ensamkommande barn som har god man, antal/1000 invånare</p>	<p>2023</p> <p>Åre, Krokrom, Ragunda och Östersund har totalt 3 ensamkommande barn per 231231. Total befolkning i de tre kommunerna är ca 100 000. Detta ger ett värde om 0,03 / 1000 inv.</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>2019 2020 2021 2022 2023</p> <p>Invånare som har förvaltare, antal/1000 invånare.</p>	<p>2023</p> <p>Antal förvaltare uppgår till 146 st samt 45 ärenden där det föreligger både godmanskap och förvaltare per 231231. Rena förvaltare/ 1000 inv uppgår till 1,5 st (1,9 om antalet ärenden där ett delat förordnande föreligger)</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>2019 2020 2021 2022 2023</p> <p>Invånare som har god man, antal/1000 invånare.</p>	<p>2023</p> <p>Godmanskap 11:4 per 231231 uppgår till 889 st, ytterligare 45 ärenden där både förvaltare 11:7 och godmanskap 11:4 föreligger. Godmanskap per 1000 inv uppgår till 8,9 st (9,3 med delade förordnanden inräknade)</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>2020 2021 2022 2023</p> <p>Invånare som har ställföreträderskap, antal/1000 invånare.</p>	<p>2023</p> <p>Totalt antal anordnanden uppgår till 1560 st per 231231. Detta ger 15,6 st/1000 inv. Detta inkluderar barn med förmyndare som står under vår tillsyn. Utan förmyndarskap är siffran 1164 st.</p>

Kommentar	
<p>Utfall (%)</p> <p>Antal aktiva akter per årsanställd</p>	<p>2023</p> <p>Antal aktiva akter uppgick 231231 till 1542 st. Antal tillsvidareanställda handläggare uppgick till 10,8 vilket ger 153 aktiva akter per årsanställd handläggare.</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>Antal ställföreträdarskap per ställföreträdare</p>	<p>2023</p> <p>Merparten av ställföreträdarna har 1 uppdrag, detta då en stor andel är anhöriga till huvudmannen. Därutöver varierar antal uppdrag.</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>Andel externa ställföreträdare</p>	<p>2023</p> <p>231231 uppgick antalet uppdrag hos OPTIO till 9 st, totalt antal akter uppgår till 1542 st per 231231.</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>Huvudmännens totala kapital som överförmyndar har tillsynsansvar för</p>	<p>2023</p> <p>Inregistrerade tillgångar per 231231 uppgick till 590 202 470 kr</p>

Kommentar	
<p>Utfall (%)</p> <p>Andel granskade och arvoderade årsräkningar per sista september</p>	<p>2023</p> <p>Per sista september 2023 har målvärdet på 99,8% uppfyllts. De årsräkningar som inte har kunnat granskas eller arvoderas har inte varit granskningsbara eller saknat viktiga uppgifter, vilket i sin tur medfört att vissa ställföreträdare har entledigats och bytts ut.</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>Andel inkomna godkända årsräkningar per sista februari som är arvoderade sista juni</p>	<p>2023</p> <p>Samtliga inkomna och granskningsbara årsräkningar var granskade per 230630.</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>Andel årsräkningar inkomna per sista februari som är granskade sista juni</p>	<p>2023</p> <p>Samtliga inkomna och granskningsbara årsräkningar var granskade per 230630.</p>
<p>Utfall (%)</p> <p>Andel inkomna granskningsbara årsräkningar per sista februari</p>	<p>2023</p> <p>Antal granskningsbara årsräkningar som inkommit innan 1 mars uppgick till 833 st av totalt 1084 st vilket ger ett utfall om 77 %.</p>

5 Ekonomi

5.1 Driftsredovisning, utfall och prognos

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2023	Utfall 231231
Taxor och avgifter		
Externa bostads- och lokalhyror		
Statsbidrag		
Övriga externa intäkter	3,7	3,4
Interna hyresintäkter		
Övriga interna intäkter		
Kommunbidrag	7,4	7,4
SUMMA INTÄKTER	11,1	10,8
Personalkostnader	5,5	5,2
- varav arvoden, uppdragstagare och övriga löner	0	0
Personalomkostnader (PO-pålägg)	2,4	2,3
Varor	0,1	0
Köp av verksamhet		
Övriga kostnader	1,1	1,3
Lämnade bidrag		
Hyror, externt		
Hyror, internt	0,9	0,8
Avskrivningar	0,1	0,1
Internränta		
Interna köp exklusive hyror	0,8	0,8
SUMMA KOSTNADER	11,1	10,5
RESULTAT	0,0	0,3

5.2 Tilläggsanslag under perioden

Ändamål	Beslutsdatum och §	Be- lopp 2023 (Mnkr)	Varaktig Ja/Nej
Summa			

Inga tilläggsanslag har beviljats under året.

5.3 Effektiviseringar

Effektiviseringar (tkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Kommentar
SUMMA			
SUMMA:			

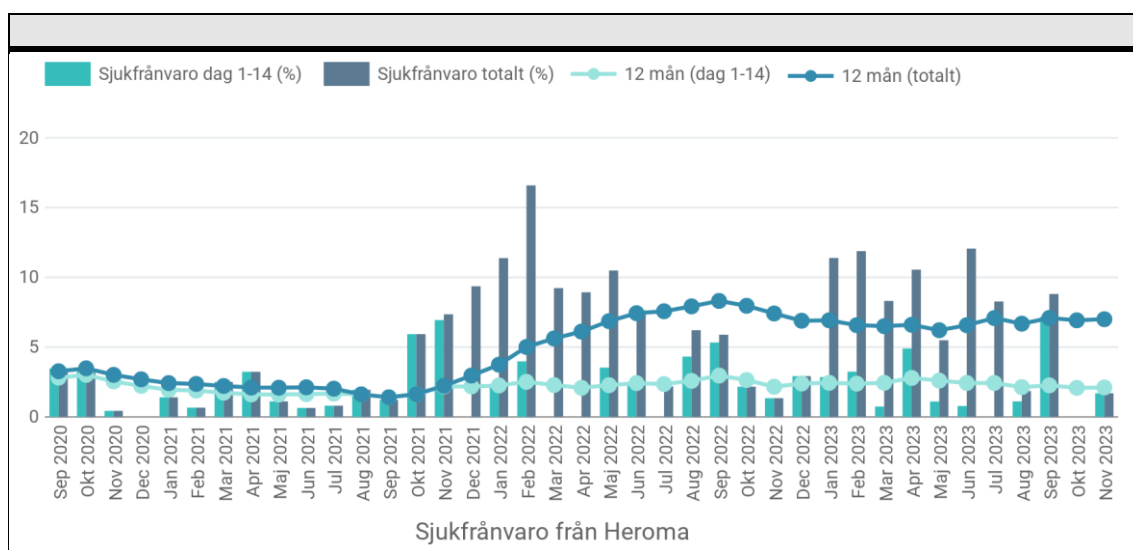
5.4 Analys och kommentar till resultat

5.4.1 Kommentarer till avvikelser av utfall för året jämfört med budget

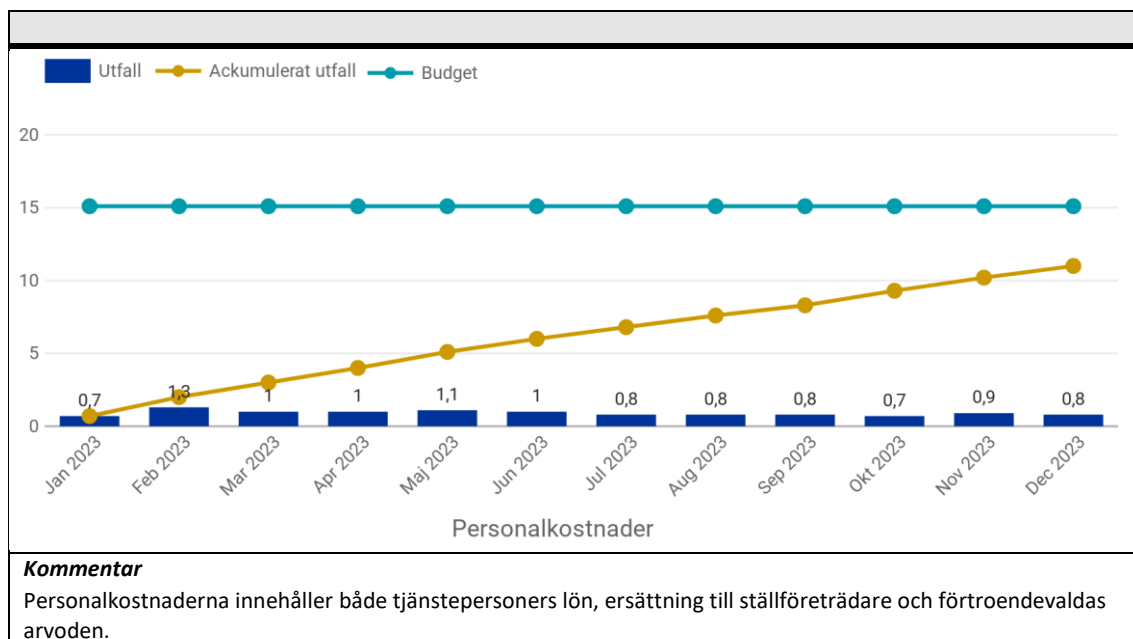
Överskottet är hänförligt till största del till lägre kostnad för lön än budgeterat. Vid rapporteringstillfället var justerade slutfakturer för året utskickade till samarbetskommunerna vilket betyder att alla samarbetskommuner betalat faktiska kostnader för 2023. Redovisat överskott består därför av kommunbidrag från Östersunds kommun i sin helhet.

6 Personal

6.1 Sjukfrånvaro

6.2 Personalkostnader

7 Nämndspecifik redovisning